

Döntött a Legfelsőbb Bíróság Ki ellen induljon a munkaügyi per, ki az alperes? a Hszt. egymásnak ellentmondó rendelkezései tükrében

Mint arról már korábban írtunk lapunkban, a fegyveres szervek szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) jogorvoslati szabályai szerint munkaügyi per csak akkor indítható - az alanyi jogon járó juttatások kivételével -, ha az ügyre vonatkozó szolgálati panaszát a munkáltató elutasította. A szolgálati panaszt a Hszt. 194. § (1) bekezdése értelmében a sérelmes döntést vagy intézkedést hozó, illetve azt elmulasztó elöljáróhoz kell benyújtani. A keresetet azonban a Hszt. 196. § (4) bekezdése alapján csak azzal a jogi személyiséggel rendelkező - szervekkel szemben indíthatja meg, akinek a keresetlel benyújtásakor az állományába tartozik. E két szabályból következik, hogy a két szerv (a sérelmes döntést hozó és akinek a kereset-indításkor az állományába tartozik az érintett) sok esetben nem azonos.

Konkrét esetben előfordult példa: kollégánk a BRFK egyik kerületi Rendőrkapitányság állományába tartozott, amikor a munkáltatói döntést sérelmesnek találta. A Készenléti Rendőrség (akkor még REBISZ) állományába történt áthelyezése után élt szolgálati panasszal, melyet azonban az idézett Hszt. rendelkezés szerint a kerületi rendőrkapitányság vezetőjéhez nyújtott be, s azt első fokon a kapitány, másodfokon a BRFK vezetője utasította el. A bírósági keresetet azonban a REBISZ ellen kellett megindítani.

A bírósági eljárás közben - a REBISZ átszervezése miatt - felperes harmadik szerv, a Pest megyei Rendőr-főkapitányság állományába került, s így a perben felmerült az a jogos kérdés, hogy ki is az alperes? A bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Hszt. 196. § (4) bekezdésének kötelező szabálya az irányadó, tehát az az alperes, akinek a bírósági kereset megindításakor tartozik állományába a felperes. Így fordulhatott elő az a különös jogi helyzet, hogy a Készenléti Rendőrség (hiszen az ítélethozatalkor már megváltozott a neve) áll helyt azért a döntésért, amelyet a BRFK egyik kapitányságának vezetője hozott, s ugyancsak a Készenléti Rendőrség fizet illetmény-különbözetet - a más által hozott jogszerűtlen döntés alapján - a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság állományába tartozó kollégánknak.

Az ügyben - a Készenléti Rendőrség felülvizsgálati kérelme alapján - döntött a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága. Végzése szerint a Hszt. 196. § (4) bekezdése hatályos szövegének módosításakor az volt a cél - a törvényhez fűzött miniszteri indokolás szerint -, hogy az érintett keresetét a fegyveres szervben belül akkor is azzal a munkáltató szervezeti egységgel szemben érvényesítse, amelynek állományába tartozik, amennyiben a panasz elbírálására a fegyveres szerv egy magasabb elöljárója volt jogosult. Ebből következően, amikor a szolgálati panaszt az állományilletékes parancsnok bírálja el, a munkáltatót terhelő bizonyítási kötelezettségre is figyelemmel nincs jogi indoka annak, hogy a keresetet más szervezeti egységgel szemben kelljen megindítani, mint amely szervezeti egységgel fennállt jogviszonyból ered a perbeli követelés. Azaz a konkrét ügyben a sérelmes döntést hozó munkáltatóval, azaz a BRFK-val szemben kell - jelen ügyben az új eljárás során - megindítani a pert akkor is, ha a keresetindításkor más szerv állományába tartozik.

Ezzel a végzéssel részben helyére került az eddigi ellentmondásos helyzet, hiszen az tartozik helyt állni a perben, aki a vitatott döntést hozta. Felmerül a kérdés, hogy mi a sorsa azoknak a pereknek, amelyeknél a pert nem azzal a szervezeti egységgel szemben indították, ahol az igény keletkezett. A polgári perrendtartás szerint a bíróság feladata figyelmeztetni a felperest a helyes alperes megjelölésére, amelynek elmulasztása azzal a következménnyel jár, hogy az eljárást, az elsőfokú eljárástól kezdődően meg kell ismételni. Ebből következően a tévesen megjelölt alperessel szemben indított kereseti igények nem vésznek el, csak azok elbírálása lesz hosszadalmasabb.

A Legfelsőbb Bíróság döntése, azonban tartogat még további eldöntendő kérdést is, azt, hogy ezen jogelv minden típusú munkaügyi perre irányadó-e, vagy csak az elmaradt illetmény kifizetése miatt indult ügyekben. Mérlegelendő, hogy a megállapítási keresetek esetén, melynek tipikus példája a szolgálati idő helyes számítása iránt indított perek, az aktuális munkáltató, vagy a peresített időszak munkáltatója a helyes alperes, különös tekintettel arra, hogy a szolgálati idő igazolására nyugállományba vonuláskor az utolsó munkáltató jogosult. Ezért továbbra sem lehet azt egyértelműen kijelenteni, hogy minden esetben az igény keletkezéskori munkáltatóval szemben kell megindítani a keresetet, és várhatóan ebben a kérdésben is a Legfelsőbb Bíróság fogja kimondani a végső szót.